એક અહમ સવાલ ઔર ઉસકા જવાબ

ઉર્દૂમેં શાએ કરદહ : મુહમ્મદ હનીફ બિજનોરી
ગુજરાતી મેં શાએ કરદહ :

બઝ્મેં તૌહીદ સુરત.

કિતાબ ફ્રી મિલને કા પતા :

બઝ્મેં તૌહીદ

હજુરી ચેમ્બર્સની પાસે, સલાબતપુરા,
મેઇન રોડ, સુરત.

બિસ્મીલ્લાહ હિર્રરહમા નીર્રરહીમ

પેશ લફ્ઝ

અલહમ્દુ લિલ્લાહે વહદહુ વસ્સલાતો અલા મન લા નબિય્યે બઅદહુ અમ્મા બઅદ.

બઝમે તૌહીદ ને તબ્લીગી રિસાઇલ નિકાલનેકા જો પ્રોગ્રામ શુરૂ કિયા હય ઇસ પર હમ બાનિયાને બઝમેં તૌહીદ કો મુબારકબાદ પેશ કરતે હય ઔર તમામ મુસલમાનોં સે અપીલ કરતે હય કે વોહ ઇસ રિસાલેકો ગૌરસે પળહેં બારબાર પળહે ઔર દૂસરોં કો ભી યે રિસાલા પળહનેકો દેં અલ્લાહ કે વાસ્તે તમામ મુસલમાનોં સે હમારી અપીલ હય કે રિસાલેકો ઝાએ ન કરેં બલ્કે અપને દૂસરે ભાઇઓકોભી પળહનેકો દે.

ફકત વસ્સલામ

સહાબુદ્દીન અઝીમુલ્લાહ બસ્તવી

બિસ્મીલ્લાહ હિર્રરહમા નીર્રરહીમ

મઝહબે ઇસ્લામમેં ચાર મુસલ્લે ઔર ચાર મઝહબ કબ કાયમ હુએ?

જનાબ હાજી મુહમ્મદ સિદ્દીક પલખવેવાલેને હઝરતુલ ઇમામ મવલાના અલ હાફિઝ અલ્હાજ અબુ મુહમ્મદ અબ્દુસ્સત્તાર સાહબ અસ્સલફી સે એક મઅલૂમાતી વ મઝહબી સવાલ દરયાફત કિયા થા. જિસ્કા જવાબ હઝરતુલ ઇમામ (મ.ઝી.) ને અદીમુલ ફુરસત હોને કે બાવજૂદ મરહમત ફરમાયા હય. જો અવામ મુસ્લિમીન કે લિયે એક ઇલ્મી તોહફા હય. હમ અપને હર મુસલમાન ભાઇકો ઇસ સે ઇસ્તફાદ કે લિયે બસૂરત રિસાલહ શાએ કર રહે હય. યે સવાલ ઔર જવાબ કરાંચી સે ભી શાએ હો ચુકા હય. અલ્લાહ તઆલા મવસૂફ કો ઇસ એહકાકે હક્કી જઝાદે, ઔર મુસલમાનો કો ઇસ્સે નફઅ પહોંચાએ.

આમીન!

અબુ અહમદ મુહમ્મદ યુનુસ ગુફિરલુહુ (કરાંચી)

બિસ્મીલ્લાહ હિર્રરહમા નીર્રરહીમ

નાઝિરીન કિરામ સે દરખ્વાસ્ત હય કે યે સવાલ ઔર જવાબ ગેર જાનિબદારી કે સાથ મુલાહિઝા ફરમાએઁ ઔર હકીકતે હાલ પર ગૌર ફરમા કર અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ કરે કે વોહ હમ સબ મુસલમાનો કો સહી રાસ્તા કબૂલ કરને ઔર ઉસ પર અમલ કી તવફીક અતા ફરમાએ. આમીન.

સવાલ

કયા ફરમાતે હય ઉલમાએ દીન વ મુફતિયાને શરઅ મતીન ઇસ મસ્અલે મેં કે મકકા મુકર્રમા મેં જો ચાર મુસલ્લે હનફી, શાફઇ, માલિકી, હમ્બલી કાઇમ થે ઇનકી ઇબ્તિદા કબ સે હય? સહી તારીખ સે આગહ કરે. બઅઝ અહબાબ કા કેહના હય કે ચારોં ઇમામોં ને અપને અપને મઝહબ કે મુસ્લ્લે કાઇમ કિય થે. જો મઝાહિબ અરબઆ કી હકકાનિયત કી દલીલ હય.

અબ સવાલ યે હય કે કયા યે ચારોં મુસ્લ્લે શરઇ થે તો શાહ સઊદને યે મુસ્લ્લે તોળ કર કયું જુર્મ કા ઇરતિકાબ કિયા?

સાઇલ : હાજી મુહમ્મદ સિદ્દીક પલખવેવાલે
વલદ અબ્દુલ મજીદ સાહબ
(હાલ વારિદ લાઇલપુર, મુકામ અબ્દુલ્લાહપુર)

અલજવાબ

યે એક અયસા સવાલ હય જિસ્કે જવાબ કી વાકિફિયત સે બહોત સે શૂકૂક વ શુબ્હાત રફઅ હો સકતે હય. ઉમૂમન લોગોંકા યે અકીદા હય કે ચારોં મઝહબ ઔર ચા:ર મુસલ્લે બરહક હય. બલ્કે યે એઅતેકાદ આબ જુઝ વ ઇમાન સમઝા જાને લગા હય. ઔર જો ઇન મઝાહિબ મુરવ્વજહ ઔર ચાર મુસલ્લોં કો બરહક ન સમઝે વો મુસલમાન નહીં સમઝા જાતા. હાલાંકે મુકલ્લિદીન ખુદ ઇન ચાર મઝહબોં કો હક પર નહીં સમઝતે અગર હક પર સમઝતે તો ચારોં મઝહબોં પર અમલ કરતે. કયું કે અમલ સિર્ફ એક હી મઝહબ પર હય.

એક હનફી ભાઇ શાફઇ મઝહબ કે મુતાબિક નમાઝ મેં આમીન ઔર રફઅ યદેન નહીં કરતા ઇમામ કે પીછે સૂરએ ફાતેહા નહીં પળહતા. ઇસી તરહ કોઇ શાફઇ હનફી મઝહબ કે મુતઅલ્લિક નમાઝ નહીં પળહતા. જબ હક દાઇર હય. દરમ્યાન મઝાહિબે અરબઆ કે, તો હર મુકલ્લિદ ભાઇ કો ચાહિયે કે અય્યામે ઝિન્દગી કે ચાર હિસ્સે કરેં કુછ દિન હનફી બન કર રહે, કુછ દિન શાફઇ, કુછ દિન માલિકી, કુછ દિન હમ્બલી, તાકે પૂરે હક પર અમલ હો સકે. અગર એક હનફી હી રહ કર ફોતે હો ગયા તો હમારે ઇસ હનફી ભાઇ કો રૂપે મેં સિર્ફ ચાર આને હક નસીબ હુવા હક કે તીન હિસ્સો યઅની બારા આને સે મહરૂમ રહા. ઇસી તરહ શાફઇ, માલિકી હમ્બલી વગયરહ.

એહલે હદીસ કેહતે હય કે હમેં યે રંગ બદલને ઔર પાપળ બેલનેકી ઝરૂરત નહીં. હમ ક્યું અપની ઝિન્દગી કે ચાર હિસ્સે ઔર હક કે ચાર ટુકળેં કરેં? હમ તો 'મા-નુઝ-ઝિલા અલા મુહમ્મદિન-વહુવલ હક્કો મિન રબ્બિહમ' કો હક સમઝતે હય. બરાહે રાસ્તા અલ્લાહ ઔર રસુલ (સલ.) કે તાબેદાર હય. અલ્લાહ ઔર રસુલ (સલ.) કા હર હુકમ હમારે લિયે હક ઔર સચ હય. જિસ્કા કોલ કિતાબ વ સુન્નત કે મુવાફિક હોતા હય હમ માન લેતે હય. ઔર જિસ્કા કોલ ઇન્કે ખિલાફ હોતા હય ઉસ્કો છોળ દેતે હય, લિહાઝા હમેં હનફી, શાફઇ, માલિકી, હમ્બલી, સુહરવરદી, ચિશ્તી, નકશબન્દી, કાદરી, મિરઝાઇ, ચકળાલવી, રાફઝી ઔર શીઆ વગયરહ બનનેકી ઝરૂરત હી નહીં. અલ્લાહ ઔર રસુલ (સલ.) ને તો હમેં 'વઅતસેમુ બિહબ્લિલ લાહે જમી અંવ વલા તફર્રકુ' કેહ કર ઇસ તફરીફ વ વતમઝહબ, ગિરોહબન્દી, વ ફિરકા પરસ્તી કે અફરાક વ તશતત સે મન્અ કર દિયા હય. ઇસ લિયે યે ચંદ સુતુર મોઅરિઝ તેહરીર મેં લાઇ ગઇ. તાકે નાવાકિફ ભાઇ વાકિફ હો જાએં ઔર ગલત ફેહમી કો છોળ કર સહી રાસ્તા ઇખ્તિયાર કર લેં. અલ્લાહ તઆલા જુમ્લા મુસ્લમાનોં કો અપને સિરાતે મુસ્તકીમ પર ચલને કી તવફીક અતા ફરમાએ. આમીન.

અબ સુનિયે ! સૂરત મસઉલા મેં વાઝેહ વ લાએહ હો કે યે મુસ્લ્લે શરઇ નહીં થે બલ્કે ખિલાફે શરઅ થે. કિતાબ વ સુન્નત મેં ઇન્કા કોઇ સુબૂત નહીં.

મઝહબોં કે શાહ સઊદ અય્યદનલ્લાહ નબરિસ્હુલ અઝીઝ ઇનકો તોળ કર મુજરિમ નહીં હૂએ. બલ્કે ઇસ પુરાની બિદઅત કો મિટા કર અજર વ સવાબ કે મુસ્તહક હુએ હંય, કુરઆન મજીદ કો અલ્હમ્દ સે લેકર વન્નાસ તક પળહ જાઇ થે. બજુઝ એક મુસલ્લ કે દૂસરે કા ઝિકર નહીં. સબ મુસલમાનોં કો ઇરશાદે બારી હય. વત્તખઝુ મિન મકામે ઇબ્રાહીમા મુસલ્લા. (અય મુસલમાનોં ! મકામે ઇબ્રાહીમ કો તુમ અપના મુસલ્લા બનાઓ).

રસુલુલ્લાહ (સલ.) અપની નુબુવ્વત કે બાદ કી ૨૩ સાલ કી ઝિન્દગી તક ઇસી એક મુસલ્લે પર નમાઝ પળહતે રહે. ખુલ્ફાએ અરબઆ હ. અબુબકર સિદ્દીક હ. ઉમર ફારૂક, હ. ઉસ્માન ગની, હ. અલી મુર્તુઝા (રઝી.) કા ઝમાના ગુઝર ગયા. લેકિન કઅબતુલ્લાહ મેં એક હી મુસલ્લા રહા. કોઇ અબુબકરી, યા ઉમરી, યા ઉસ્માની યા હયદરી મુસલ્લા કાઇમ ન હુવા.

સહાબા વ તાબેઇન વ તબેઅ તાબેઇન કે ઝમાને મેં ભી ઇસ્મેં કોઇ ઇઝાફા ન હુવા. ચારોં ઇમામ દુન્યા મેં આએ ઔર ફિર દુન્યા સે રુખ્સત ભી હો ગએ. લેકિન કિસીને અપના મુસલ્લા અલાહિદા નહીં બનાયા, જો લોગ કેહતે હય કે યે ચારોં મુસ્લ્લે ચારો ઇમામોંને કાઇમ કિયે હય. બિલ્કુલ ઝૂટ વ અફતરા હય.

જબ ચારોં ખલીફોંને અપને અપને ચાર મુસલ્લે કાઇમ ન કિયે તો ચારોં ઇમામ ક્યું કરતે? અઇમ્મહ અરબઆ (રહ.) ને ન કાઇમ કિયે ઔર ન કાઇમ

હુકમ દિયા. ઇન ચારોં કે શાર્ગિદ ઇમામ અબુ યુસુફ (રહ.) ઇમામ મુહમ્મદ (રહ.) ઇમામ ઝફર (રહ.) વગયરહ ને ભી ઇસ બિદઅત કો નહીં જમાયા. ઇન કે શાગિર્દાને શાર્ગિદો કોભી દૂસરા મુસલ્લા કાઇમ કરનેકી ન સૂઝી. યૂં હી આઠસો બરસ ઇસ્લામ પર ગુઝર જાતે હય. લેકિન જિસ તરહ મુસલમાનોં કા એક અલ્લાહ, એક રસૂલ, એક કુરઆન ઔર એક કઅબા થા, ઇસી તરહ ઇન્કા મુસલ્લા ભી એક ઔર સિર્ફ એક હી થા. સબ કે સબ ઇસી એક મુસલ્લે ઇબ્રાહીમી પર ઇકતિફા કિયે હુવે થે. મગર જબ નવીં સદી કે આગાઝ હિજરી સન ૮૦૧ મેં ખાનદાન 'ચરાકસહ' કા એક બાદશાહ સુલતાન નાસિર ફરહ બિન બરકુક મિસ્રકે તખ્તે સલ્તનત પર મુત્મકન હોતા હય. ચૂંકે યે બાદશાહ તબઅન બે દીન, મુસ્રફ ઔર બિદઅત પસંદ થા. હિજરી સન ૮૧૫ મેં ૧૪ બરસ સલ્તનત કરને બાદ દમિશ્ક મેં મારા જાતા હય. ઇસ્ને મક્કા મુકર્રમા મે યે ચાર મુસલ્લે હનફી, શાફઇ માલિકી, હમ્બલી, અપને સલ્તનત મે કાઇમ કિયે થે. જિસકે બાદ મુસલમાનોં મેં અયસી તફરીક ફેલી કે વોહ ખુદ એક કે ચાર હો ગએ. હર એક કા દિલ દૂસરે સે ફટ ગયા. હર એક દૂસરે સે અપને આપકો જુદા સમઝને લગા. અપને અપને મુસલ્લે પર નમાઝેં અલગ અલગ કાઇમ કર લીં. એક દૂસરે કે પીછે નમાઝ પળહનેસે નફરત કરને લગે. આપસકા ઇત્તેફાક વ ઇત્તેહાદ જાતા રહા. કિસી આરિફે વ સાદિકને સચ કહા હય.

દીન હક રા ચ્હાર મઝહબ સાખ્તન્દ
રખ્ના દર દીને નબી અન્દાખ્તન્દ.

કુચ્છ ઝમાના ગુઝરને કે બાદ અવામુન્નાસ કે નઝદીક યે બિદઅત સુન્નત હી નહીં બલ્કે શિઆરે ઇસ્લામ બલ્કે અસ્લ ઇસ્લામ સમઝી જાને લગી. અલ અયાઝ બિલ્લાહ નોબત બઇ જા રસીદ કે મુકલ્લિદીન અપને મઝહબકી હક્કાનિયત વ સદાકત મેં ઇસે બતોર એક સનદ ઔર દલીલ કે પેશ કરને લગે ઔર બળે ફખ્ર કે સાથ કેહને લગે કે ચારોં મઝહબોં કે હક પર હોને કી યે દલીલ હય કે મક્કા મુકર્રમા મેં ચાર મુસલ્લે શુરૂ સે કાઇમ હય. અગર ચાર મઝહબ હક પર ન હોતે તો મક્કામે ચાર મુસલ્લે કાઇમ ન હોતે.

હાલાં કે યે મઝહબ ચોથી સદીમેં જારી હુએ. જયસા કે શાહ વલીયુલ્લાહ સાહબ મુહદ્દિસ દહેલ્વીને અપની કિતાબ હુજજતુલ્લાહિલ બાલિગા મેં તહરીર ફરમાયા હય.

ઔર યે મુસલ્લે નવી સદીમેં કાઇમ હુએ. જયસા કે તારીખુલ ઇસ્લામ વગયરહ મેં મઝકૂર હય. યે અજીબ દલીલ હય જો અપને મદલૂલ કે બાદ ઇજાદ હુઇ. યહ મદલૂલ તો મઅરિઝ વજૂદમેં નહીં બલ્કે મઅદૂમ હય કયું જનાબ? ફિર તો ગોયા પાંચ સો બરસ તક ચારોં મઝહબ બે દલીલ હી રહે. નવી સદીમેં, ઇન્કી દલીલ કાઇમ હુઇ? આહ ફલયત કવમી યઅમલૂન અલ્હમ્દુલિલાહ સુમ્મ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ કે મમલિકત સઉદિયહ ખલ્લદુલ્લાહ મુલ્કહા વ અઆનિહા અલા અઅદા લુહા ને હરમેન શરીફેન સે ખિલાફે શરઅ કુબૂર

વ કબાત મુન્દહમ કરકે જહાં દીગર અફઆલ શરકિયહ વ બદઇયહ કા ઇસ્તેમાલ કિયા વહાં બિઅવનિલ્લાહ ઇસ નવી સદી કી બિદઅત કો ભી મિટાયા. ફજઝાકલ્લાહ અહસનલ જઝા.

આજ બહમ્દિલ્લાહ કઅબતુલ્લાહ મેં સિર્ફ એક મુસલ્લા ઇબ્રાહીમી કાઇમ હય. જો કુરઆન સે સાબિત હય. બાકી મસ્નૂઇ ઔર મન ઘળત મુસલ્લે સબ તોળ કર મેદાન સાફ કર દિયા હય. શાહ સઊદને યે વોહ કામ કિયા હય જો નવી સદી સે લેકર આજ તક કિસી બાદશાહ કી હિમ્મત ન હુઇ. હમ જુમ્લા મવહિદીન કી દુઆ હય કે અલ્લાહ તઆલા અહયા તવહીદ વ સુન્નત વ અમાતત શિર્ક બિદઅત કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા તવફીક દે. આમીન.

અફસોસ સદ અફસોસ ! કે શાહ સઊદ સે કબ્લ ઇસ બિદઅત કે ઇસ્તેમાલકી તરફ કિસી બાદશાહ ને તવજ્જોહ ન કી. હાલાં કે યે ચાર મુસલ્લોં કી બિદઅત ઇસ કદર બાઇ સે અફતરાક થી કે જિસ્કી વજહ સે એક કે ચાર હો ગએ. ઇત્તફાક વ ઇત્તહાદકી ધજ્જિયાં ફઝાએ આસ્માનીમેં ઉળતી હુઇ નઝર આને લગીં. જો શહર, જો કઅબા મુસલમાનોં કી યગાનિયત વ મસાવાતકા મર્કઝ થા વહાં મુસલમાનોં કા શીરાઝા બિખર ગયા. આહ જો ઘર ઇસ લિયે કાઇમ કિયા ગયા થા કે યહાં આકર સબ એક હો જાએ. કાલે, ગોરે, અમીર વ ગરીબકા કોઇ ફર્ક બાકી ન રહે. ઇત્તફાક વ ઇત્તહાદે ઇસ્લામીકી જીતી જાગતી તસ્વીર નઝર આ જાએ. ખુદ ઇસ્કે ઘરકે ભી ચાર ટુકળે કર દિયે.

નમાઝ જયસી ઇબાદતભી મિલકર ન પળહ સકે. ઇન ચાર મુસલ્લોંને યહાં તક નોબત પહોંચાઇ.

હુજ્જાજકા ચશ્મદીદ વાકેઆ હય કે એક મઝહબકી જમાઅત અપને મુસલ્લે પર હો રહી હય તો દૂસરે મઝહબ વાલે દુસરે મુસ્લ્લેવાલે અલગ ખળે હય. ઉન્કે સાથ શામિલ નહીં હોતે. ગોયા ઉન્કા અલ્લાહ ઔર હય ઔર ઇન્કા ઔર શાફઇ યા માલિકી મુસલ્લે પર નમાઝ હો રહી હય તો હનફી હઝરાત અલગ ખળે ઇન્તઝાર કર રહે હય કે ઇન કે મુસલ્લે કી નમાઝ ખત્મ હો તો હમ અપને મુસલ્લે કી નમાઝ ખળી કરે હાલાં કે ખુદ હનફી મઝહબ કી હિદાયત ભી ઇસ્કે ખિલાફ થી. ચુનાંચે મુલ્લા અલી કારી હનફી અલ અહતદઅ ફિલ ઇકતિદાસમેં લિખતે હય કે મઝહબ હનીફીકે મશાઇખ વ ઉલમાકા યે ફતવા હય કે મુખાલિફ મઝહબ વાલે મુસલમાન કે પીછે ફર્ઝ નમાઝ હનફી મુકતદીકી હો જાતી હય. અગર યે ઇમામ રફઅયદેન વગયરહ કરતા હોં.

અલ્લામા અયની હનફી શરહ કન્ઝ મેં લિખતે હય કે હનફી કી ઇકતિદા શાફઇ કે પીછે, ઔર શાફઇકી હનફી કે પીછે, ઇસી તરહ માલિકીયોં, હમ્બલિયોં ઇન સબકી ઇકતિદા એક દૂસરે કે પીછે જાઇઝ-દુરુસ્ત હય.

ઇમામ અબુ હનીફા (રહ.) ફરમાતે હય કે હર નેક વ બદ મુસલમાન કે પીછે નમાઝ હો જાતી હય.

મવ. રશીદ અહમદ સા. ગંગોહીકા ફત્વા

ઇન ચાર મુસલ્લોં કે મુતઅલ્લિક મવ. રશીદ

અહમદ સા. ગંગોહી હનફી અપની કિતાબ સબીલુર્રશાદ મતબૂઆ સાઢોરા પ્રેસ કે સફા ૨૪ ઔર મતબૂઆ મુજતબાઇ દેહલી કે સફા 33 પર લિખતે હય.

'અલબત્તા ચાર મુસલ્લે મકકા મુકર્રમાં મે મુકર્રર કિયે ગએ હય. લા રેબ યે અમર ઝબું હય કે તકરાર જમાઅત વ ઇફતરાક ઇસસે લાઝિમ આ ગયા કે એક જમાઅત કે હોને મે દૂસરે મઝહબ કી જમાઅત બેઠી રેહતી હય ઔર શરીકે જમાઅત નહીં હોતી ઔર મુરતકબ હુરમત હોતી હય, યે તફરકા ન અઇમ્મએ દીન હઝરાત મુજતહિદીન સે હય, ન ઉલ્માએ મુતકદ્દમીનસે બલ્કે કિસી વકતમેં સલ્તનત કી વજહ સે યે અમર હાદિસ હુઆ હય, ઇસ્કો કોઇ એહલે ઇલ્મ વ એહલે હક પસંદ નહીં કરતા.

નીઝ મવલાના શાહ અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) મુહદ્દિસ દહેલ્વીને સૂરએ બકર કી આયત 'વમલ્લાહો બિગાફિલીન અમ્મા તઅમલૂન' કી તફસીરમેં ઇન ચારો મુસ્લ્લોં કો બિદઅત લિખા હય, કયું કે ઇન્કા સુબૂત અઝ મિન્હ ખયરુલ કુરૂન ઔર અઇમ્મએ અરબઆ (રહ.) કે ઝમાને મેં મફકૂદ વ લા-પત્તા હય. અસ્લ ઇબારત કા મફહૂમ હય કે બયતુલ્લાહ શરીફમેં જો ચાર મુસલ્લે કાઇમ કિએ ગએ હય ઔર હર એક મઝહબવાલા શખ્સ અપને મુસલ્લેકી તરજીહ વ તફસીલ મેં બાતેં બનાતા હય. હાલાંકે યે એહલે દીન કે નઝદીક કાબિલે ઇલતફાત હી નહીં.

પસ, ચીઝકા સુબૂત અહદે નબવી (સલ.) વ અહદે સહાબા (રઝી.) વગયરામેં ન હો ઉસ્કો હક વ

સવાબ સમઝ કર અપની હક્કાનિયત વ સદાકતકી દલીલ સમઝના એન જહાલત વ કમ ફેહમી હય. અલ્લાહ તઆલા મુસલમાનોંકો ઇત્તબાએ સુન્નતકી તવફીક દે ઔર બિદઅતકી પયરવીસે બચાએ,

મવ. મુફ્તી મોહમ્મદ કિફાયતુલ્લા સા. હનફી

સદર જમીઅતે ઉલ્માએ હિન્દકા ફત્વા.

આપ એક ઇસ્તફસાર કે જવાબ મેં ફરમાતે હય કે : ચાર મુસલ્લે કાઇમ કરના ખુદ અઇમ્મએ મુજતહેદીન સે સાબિત નહીં. ન ઇનકે ઝમાને મેં યે કાઇમ હુવે બલ્કે ઇન્કે ઝમાને સે બહોત દિનોં બાદ એક બાદશાહને કાઇમ કર દિયે. ઇસ્મેં યે ખરાબી તો ઝાહિર હય કે એક જમાઅત હો રહી હય ઔર દૂસરે મુસ્લ્લે કે લોગ બેઠે હય. જમાઅતે ઉલા મેં શરીક નહીં હોતે, ઇસી તરહ ઇસ્મેં ઔર ખરાબિયાં ભી હય. પસ યે ફએલ દલાઇલ શરીઅત સે સાબિત નહીં. બલ્કે ઇસ્કે ખિલાફ હય. હરમેન શરીફેન કી વો બાતેં જિનમેં કોઇ મુમાનિયત શરઇ મૌજૂદ હો, કાબિલે હુજ્જત વ ઇસ્તદલાલ નહીં હય. ઔર ખુદ મઝાહિબે અરબાઆ કે મુહક્કેકીન ને ઇન મુસલ્લોંકો નાજાઇઝ ફરમાયા હય. વલ્લાહો આલમ.

મવ. ખલીલ અહમદ સા. હનફી સહારનપુરી દેવબન્દકા ફત્વા

આપ બઝિલ અલ મજહૂદ શરહ અબી દાઉદ જિલ્દ ૨, સફા ૩૨૩ મેં ફરમાતે હય કે જો એહલે હરમેન મુતઅદ્દદ ઇમામોં કે પીછે જમાઅતેં કરતે હય, યે બિલઇત્તફાક મકરૂહ યઅની હરામ હય. હમારે બઅઝ મશાઇખને ઇસ પર સરીહ તોર સે ઇન્કાર કિયા હય, જબ વો હજ પર તશરીફ લાએ થે.

મવ. યુસુફ સા જયપુરીકા ફતવા

આપ બઉન્વાને ઝેલ હકીકતુલ ફિકહ મત્બૂઆ નામી પ્રેસ દેહલી કે સફા ૫૧ મેં રકમતરાઝ હય.

કઅબા શરીફમેં ૪ મુસલ્લોંકા કાઇમ હોના

અઇમ્મહ અરબઆ કી તકલીદ કે બઅદ રફતા રફતા ઇનકે મુકલ્લિદીન ભી બટ ગએ. ઔર સલાતીન કા મીલાના ભી તકલીદ હી કી તરફ હોને લગા. હર એક બાદશાહ અપને મઝહબ કા કાઝી મુકર્રર કરતા. હર એક ફિરકા અપને મઝહબ કો ફરોગ ઔર દૂસરે કો ઝેર કરનેકી તદબીરેં ઔર કોશીશ કરતા. ઔર એક દૂસરે પર હમલા આવર હોતા. કભી કોઇ ગાલિબ હો જાતા, તો કોઇ મગ્લૂબ, યૂંહી કઝિયે ઝગળે હોતે રહે. બિલ્આખિર શાહ મીરસ કે ઝમાનેમેં સ.હિ. ૬૬૫ મેં ચાર

ચાર કાઝી મુકર્રર કિયે ગએ.

-ખયબતુલ અકવાન સફા (૧૦૫)

અબ ગોયા સરકારી તોર પર ચારોં મઝહબ તસ્લીમ કર લિયે ગએ, આખિર સુલતાન ફરહ ઇબ્ન બરકુક ને જો અશ્ર સલુક ચરાકસહ કહા જાતા થા, અવ્વલ નવીં સદી મેં કઅબા શરીફ કે અન્દર ઇલાવા મુસલ્લા ઇબ્રાહીમી કે ચાર મુસલ્લે ઔર કાઇમ કર દિયે. એક દીન જો રસુલ્લુલ્લાહ (સલ.) કે ઝમાને સે ચલા આતા થા ઉસ્કે ચાર ટૂકળે હો ગએ. ઇન્નાહલિલ્લાહી..કિસી આરિફે સાદિકને ઇસ મોકે પર કયાહી મોઝું કહા હય.

દીન હક રા ચહાર મઝહબ સાખ્તનદ

રખ્ના દર દીને નબી અન્દાખ્તનદ

ચાર મુસ્લ્લોંકા બિદઅત હોના

ઇરશાદ અલ સાઇલ અલી અદ લતલ મસાઇલ મેં હય કે કઅબે મેં ચાર મુસલ્લે બઇજમાઅ એહલે ઇસ્લામ બિદઅત હય. અવાઇલ નવીં સદીમેં ઇસ બિદઅત કો જારી કિયા. બદતરીન બાદશાહ ચરાકસહને જિસ્કા નામ ફરહ બિન બરકુક થા, ઉસ ઝમાને કે એહલે ઇલ્મને ઇસ પર ઇન્કાર કિયા ઔર કઇ કિતાબેં ઇસ્કી તરદીદમેં લિખી.

પસ, ઇન તમામ નુકુલ વ ઇબારાતસે સાબિત હો ગયા કે ચાર મુસલ્લોંકી તકસીમ વ તાસીસ કોઇ શરઇ નુકતએ નઝરસે નહીં. થી બલ્કે નવી સદીકી એક બિદઅત થી, જિસ્કો સાહબ અલ મઆલી વસ્સઆદહ શાહ સઊદને બિઅવનિલ્લાહ અલ વદુર મિટા કર કલઅ કમઅ કર દિયા. ફજઝાઉલ્લાહ ખયરૂલ જઝા. અલ્લાહ તઆલા દીગર મુન્કેરાત મિસ્લ ફોટોગ્રાફી વ તસ્વીરકશી વ તખ્લીક લહયહ વગયરાકે ઇસ્તેસાલ વ અઝાલાકી ભી તવફીક દેં હરમેન શરીફેનસે જુમ્લહ મુન્કેરાત શરઇયહકા હકમન કલઅ કમઅ કર દિયા જાએ.

અબ જો સાહબે કલ્બે સલીમ હય વો ઇસ ફત્વેકો પળહ કર ઇન મસ્નૂઇ મુસલ્લોં કો બરહક ઔર દીની વ શરઇ તકીમ ન સમઝેગેં, બલ્કે અમરે ઝબૂં ઔર બિદઅત ખ્યાલ કરકે શાહે સઊદ કે હકમેં દુઆ કરેંગે કે અલ્લાહ ઇઝઝો જલ અયસી સલ્તનતકો હમેશા કાઇમ રખે જો તવહીદ વ સુન્નતકી અલમબરદાર હો ઔર શિર્ક વ બિદઅતકી બેખકુની કરે. આમીન.

ઇરશાદે બારી હય.

વત્તખેઝુ મિન મુકામે ઇબ્રાહીમા મુસ્લ્લા વઅહિદના ઇલા ઇબ્રાહીમ વ ઇસ્માઇલા અન તહહિરા બયતી લિત્તાઇફીના વલ આકિફીના વર્રૂકકઇસ્સુજુદ

-રબીઉસ્સાની-૭૯.

બયાન ચાર મુસ્લલોંકા

બિદઅતી ચાર મુસલ્લોં કો પકળ, ચાર મઝહબ રખતે હય યે નામ દહર
છોળ કર કુરઆન કો યે બેખબર, ઔર કરેં તકલીદ શખ્સી કો મગર
કયા ઇન્હેં કુરઆન સે ઇન્કાર હય?

ફરમાયા અલ્લાહ તઅલાને સૂરએ બકર મે : વત્તખેઝુ મિન મુકામેં ઇબ્રાહીમા મુસલ્લા.

તરજુમા : ચઅની પકળો તુમ મુકામે ઇબ્રાઇમકો જાઓ નમાઝ કી.

ફાએદા : યે આયત સરીહ દલીલ હય ઇસ બાત પર કે બજુઝ મુકામે ઇબ્રાહીમ કે ઔર કિસી જગહ પર મુસલ્લા ન બનાયા જાએ.

નઝમ

કયું કે કુરઆનમેં તો હેગા યું લિખા હય મુસલ્લા એક ઇબ્રાહીમકા
બિદઅતી તુ ચાર કી આયત દિખા યા હદીસો કોલ અસ્હાબોંકા લા
વરના તવબા અબ તુઝે દરકાર હય
યે જો અબુબકરો અલી હઝરતકે યાર ઔર ઉમર ઉસ્માનગની એહલે વકાર
વસ્ફ હય ઉન્કા કુરઆં આશ્કાર ઔર પયગમ્બરને કિયા હય બેશુમાર
ચાર યારોં પર ખુદાકા પ્યાર હય
ઇસ લિયે હકને ઇન્હેં પયદા કિયા તા નબીકે સાથ વો રહેવે સદા
ઇસ્સે ઝયાદા કિસ્કા હો દર્જા બળા હય મસાહિબ સબ યે મહબૂબે ખુદા
રુત્બા ઇન્કા બેહદો બિસ્યાર હય

મિશકાત કે બાબ મનાકિબ ઉમર મેં લિખા હય તિરમિઝીને ઝિકર કિયા કે ઉકબા બિન આમિર (રઝી.) સે નકલ કિયા હય કે પયગમ્બર (સલ.) ને ફરમાયા અગર હોતા બઅદ મેરે કોઇ પયગમ્બર તો ખત્તાબકા બેટા ઉમર હોતા.

ફાયદા : ઇસી તરહ આં હઝરત (સલ.) ને હઝરત અબુબકર (રઝી.) ઔર ઉસ્માન (રઝી.) ઔર અલી (રઝી.) કી તઅરીફ બહોત હદીસોં મેં ફરમાઇ હય ઔર આંહઝરત (સલ.) ને ઔર બાકી યારોંકી ભીતઅરીફ બહોત હદીસોં મેં ફરમાઇ હય ઔર ફરમાયા કે જો ફિરકા મેરે ઔર મેરે અસ્હાબોં કે તરીકોં પર હોગા વોહી ફિરકા જન્નતી હોગા ઔર ખિલાફ આંહઝરત (સલ.) ઔર આપકે અસ્હાબોં કે જો ફિરકે હોંગે સબ દોઝખી હોંગે. સો ઇન ચાર મુસ્લ્લે ઔર ચાર મઝહબ હનફી, શાફઇ, માલિકી, હમ્બલી હોને કી દલીલ કોઇ કુરઆન વ હદીસ સે સાબિત નહીં, ઔર ન હઝરત (સલ.) કે ચાર યારોને ચાર મુસલ્લે ઔર ચાર મઝહબ બનાએ. સો ઇન મુસલ્લો ઔર ચાર મઝહબ કો બિદઅત હોનેમેં કુચ્છ શક નહીં. ઔર ન ચારોં ઇમોમોને અપને મઝહબ ઔર મુસલ્લે બનાએ બલ્કે ઇન્હોને મનઅ કિયા અપને ઔર અપને ગેરકી તકલીદ કરને સે.

નઝમ

હય ખબર યું હમકો પયગમ્બર ને દી બઅદ મેરે ગર કોઇ હોતા નબી
તો ઉમર હોતા ઇસે જાનો સભી હય બળી અબુબકર કી ઇઝઝત અખી.
ઔર અલી ઉસ્માન ભી ઇઝઝતદાર હય
ફિર ભલા ઇન્કે ગુસ્લ્લે કયા હુએ યા કહીં મકકહ સે વોચોરી ગએ
યા કહીં હબશી ઉઠાકર લે ગએ રૂમીયોંને યા કિસી જા રખ દિયે
જો ખબર દે વો બળા હુશ્યાર હય

પર મુસ્લ્લોંકા નહીં લગતા પતા ઢૂંઢ મારે સારી દુન્યાકો ભલા
અબૂહનીફહને ભલા કિસ જા લિખા ઇક મુસ્લ્લા તુમ મેરા લેના બના

શાફઇને થા કિયા તૈયાર હય

માલિકો અહમદ ને થા ફરમા દિયા યાકે યુસુફને લિયા ઉનકો બના
દો સનદ ઇસ્કી હમેં સચ્ચા લિખા વરના બિદઅત હો ચુકી યે બરમલા

ઇક મુસલ્લા સાફ બે તકરાર હય

ફરમાયા અલ્લાહ તઆલાને કે પૂછ લો યાદ રખનેવાલો અગર તુમ નહીં જાનતે હો, યઅની કુરઆન વ હદીસ કે મુવાફિક દરયાફત કર લો.

પૂછ લો આલીમ સે કુરઆમેં લિખા વોહ મુસલ્લા હોગા ઇબ્રાહીમકા
ઔર જો કુછ ઇસ રિસાલેમેં લિખા પૂછ લેના ઇનકો બેચૂનો ચરા.

સબ કરો તહકીક અચ્છા કાર હય

યે મુસલ્લે વકતે અસ્હાબા ન થે તાબઇ ઔર તાબાઇ કે યાર કે
યઅની જો બેહતર ઝમાને તીન થે ઇન ઝમાનોં મેં નહીં હરગિઝ બને

ઔર હદીસોં મે તો કયા અફકાર હય

બલ્કે યે ચારોં મુસ્લ્લે નારવા દીનમેં જિન્કે સબબ રખ્ના પળા
આઠસોં બરસોં કે પીછે અય ફના બઅદ હિજરત અહમદે ખયરુલવરા

ઇન મુસ્લ્લોં કા કિયા તૈયાર હય

ફર્હ બિન બરકૂક જો ઇક-શહ હુવા અહદમેં ઉસ્કેથા ઇકફાસિક બળા
ઇન મુસ્લ્લોં કો લિયા ઉસ્ને બના દીનેઅહમદ ઉસને યું ટૂકળે કિયા

ગોશ્ત બાંટે જયસે કોઇ હકદાર હય

વાહ કયા માલિક બના વોહ બેવફા બાંટ કર જો દીનકે ટુકળે કિયા
હુકમ કયા અલ્લાહને ઇસ્કો દિયા? યા કે થા હઝરત નબીને કહા?

બાંટ દે સબ કો તૂહી મુખ્તાર હય

અદલ ઔર ઇન્સાફ યે કયસા કિયા પૂરા હિસ્સા ભી નહીં ઉસ્ને દિયા
આપસી મેં કેહ રહે હય બરમલા હય મુસલ્લા મેરા અફઝલ ઔર બળા

ગોયા મઝહબ મેં હર ઇક મુખ્તાર હય

હનફિયહ કેહતે કે હમ સબમેં બળે ઇક મુસલ્લે પર હમારા ઝોર હય
શાફિઇ કેહતે કે હમ સબસે ખરે જગહે ઇબ્રાહીમ પર જાકર અળે

ફખ્ર કરને કો હર એક તૈયાર હય

નામથા બસીક સુનો ઉસ મર્દકા જિસ્નેકા બિદઅતકો હય જારી કિયા
દેખના ચાહે અગર કોઇ લિખા વો હદીસુલ ગાસિયા દેખે ઝરા

ઔર મુહીય્યુદ્દીન કા યે ઇઝહાર હય

દેખલે ચાહે જો ઝફરુલ મુબીં જો મુહીયુદ્દીન ને લિખી બિલયકીં
યે મુસ્લ્લે ચાર ઔર મઝહબ મુઇ ઇસ્મેં હય તરદીદ ઇનકી મોમિની

દેખે લેવેં જો કોઇ શકદાર હય

દેખલે ઇન્સાફ સે ઔર ગૌર કર તા હદીસોં કી મિલી તુઝ કો ખબર
ઔર તુઝે ખોટા ખરા આવે નઝર તુ મુહીયુદ્દીન બન જા દેખ કર

કયા મુહીયુદ્દીન પે રબ કા પ્યાર હય

વાહ કયા અચ્છી લિખી ઝફરુલ મુબીન ભેદ ઉન્કે ખુલ ગએ અય મોમિનીન
ચોરીયાં કરતેથે જો શયતાને લઇન કેદમેં વો પળ ગએ કરલો યકીન

ચોરી કરના અબ ઉન્હેં દુશ્વાર હય

ખૂબ પકળા હય મુહીયુદ્દીન ને આલિમે દેહલી મુહદ્દીસીનને
ગુલ મચાયા અગરચેં એહલે કીનને માર ડાલા ઉન્કો એહલે દીનને

ઉન્કી તકલીદો મઝહબ મિસ્માર હય

મોમિનો કો પૂછના યૂં ચાહિયે મોલ્વીજી જો હમેં બતલાઇયે
ઇસ્કો કુરઆં મેં ઝરા દિખલાઇએ યા હદીસોં સે હમેં સમઝાઇયે

બલ્કે લિખદો યે હમેં દરકાર હય

સુન્નતે અહમદ સે લિખ્ખો અય જલીસ કોલ ગયરોં કે નહીં સુન્તે અનીસ
કોલ ગયરોં સે હય નફરત બીસ બીસ ગેર કે કૌલોકો દે પથ્થર સે પીસ,

કોલ ગયારોં સે નહીં કુછ કાર હય

ગયર કે કૌલોંસે હમકો કયા પળા કૌલ ગયરોં પર અમલ હક ના રવા
હમ તો મોમિન હો ચુકે હય બાખુદા હય હમારે વાસ્તે કુરઆં ખુલા

ગયર કે કૌલોં સે હમ કો આર હય

ફરમાયા અલ્લાહ તઆલાને સૂરએ નહલ મે :
તરજુમા : ઔર ઉતારી હમને તુઝ પર કિતાબ બ્યાન હર ચીઝકા ઔર રાહકી સૂઝ ઔર મહેરબાની ઔર ખુશખબરી હુકમ બરદારોં કો.

નઝમ

ગયર કી બાતોં સે હમકો કયા પળી બલ્કે હય કુરઆનમેં હર શય લિખી
ફિકહ કી ભી હમ કો કયા હાજત રહી જબકે રબને ભેજ દી નેઅમત બળી

જિસ્ને ભેજા વો બળા ગફફાર હય

ફરમાયા અલ્લાહતઆલાને સૂરએ માઇદહમેં કે આજકે દિન પૂરા દે ચુકા તુમકો દીન તુમ્હારા ઔર પૂરા કિયા તુમ પર એહસાન અપના ઔર પસંદ કિયા. મેં ને તુમ્હારે વાસ્તે દીને મુસલમાની.

નઝમ

યઅની અબ કુરઆન પુરા આ ચુકા દીન મેં નુકસાન નહીં બાકી રહા
બલ્કે સબ કુછ ઇસ્કે અંદર હય લિખા પરનહીં અન્ધોકો લગતા હય પતા
મિસ્લ ચિમ્ગાદળ કે ઇન્કા કાર હય

યઅની યે કુરઆન મિસ્લે આફતાબ રોશની ઇસ્કી બળી હય લાજવાબ
ગર ન દેખે દિનમેં ચિમ્ગાદળ ખરાબ કયા ખતા સૂરજકી હય સુનલોં શિતાબ
આફતાબે રોશની ઇઝહાર હય

ખત્મ શુદ.

તકલીદી ફંદોસેં આઝાદ હોકર સિર્ફ ઇતાઅતે રસુલ (સલ.) પર ચલો

એહલે હદીસ કા હરગીઝ યેહ કહના નહીં હૈ કે, ઇમામાને દીનકી કોશિશેં બેકાર હૈ, યા ઉનકે ઇલ્મ સે ઇસ્તિફાદહ શરઅન નાજાઇઝ હૈ? બલ્કે હમારા કહના યેહ હૈ કે ઇજતિહાદાત ઔર ઉનકે મસાઇલ કી હૈસિયત એક ઇલ્મી તેહકીક હૈ ઔર યેહ ઝબરદસ્ત મેહનત હૈ લેકિન ઉન્કા મકામ ઉલૂમેં નુબુવ્વત કા મકામ નહીં હો સકતા નહ તો વોહ રસુલ (સ.અ.વ.) કી બાતકી તરહ દલીલો હુજ્જત હૈ કિતાબો સુન્નતકી રોશનીમેં ઉન પર તન્કીદ ભી દુરૂસ્ત હૈ ઔર ઉનકો છોળા ભી જા સકતા હૈ, ફલા-વરબ્બિક-લા-યુઅમિનુન (ઇલા આખિર). (સૂરએ નિસાઅ-૬૫)

(હૈ નબી!) તારા પરવરદિગારની કસમ તેઓ અલ્લાહની નજીક મોમીન થઇ શકતા નથી. જ્યાં સુધી કે તેમની વચ્ચે થતા ઝગડામાં તને જ મુનસફ ન બનાવે, પછી તું જે ફૈસલો આપે તેની ઉપર તેઓ પોતાના દિલોમાં કશી નારાજગી પણ પામે નહીં અને તેને ખુશીથી માન્ય રાખે. (સૂરએ નિસાઅ-૬૫)

ઇન આયતોંમેં યેહી તઅલીમેરબ્બાની હૈ, કે ફરમાને રસુલ (સ.અ.વ.) કે સામને કિસીકો દમ મારનેકી ભી જુર્અત હો નહીં સકતી વરના ઉસકે ઇમાનકા જનાઝા નીકલ જાએગા.

ભલા અપને આપકો એહલે સુન્નત કેહલાકર જઝબએ ઇતાઅત રખનેવાલા સુન્નતે રસુલ (સ.અ.વ.) ઔર ફરમાને રસુલ (સ.અ.વ.) સે ઇન્કાર કર સકતા હૈ?

મગર યેહ મન્સબ ઉન્હીં ખુશનસીબ લોગોંકો મિલ સકતા હૈ જો દુનિયા કે તમામ તકલીદી ફંદોસે આઝાદ હોકર સિર્ફ ઇતાઅતે રસુલ (સ.અ.વ.) રખતે હોં.

- શોએબ મેમન જુનાગઢી

(નિદા-એ-હક, સપ્ટેમ્બર-૨૦૦૧)

શુક્રિયાહ

હમ શુક ગુઝાર હંય ઉન તમામ સખી હઝરાત કે જિન્હોનેં ઇસ કિતાબકી ઇશાઅત કે કારેખયરમેં હમેં કિંમતી તઆવુન ફરમાયા હમારી હોસ્લા અફઝાઇ કી.

લાઇકે સદ તેહસીન હંય વોહ હઝરાત જિન્હેં અલ્લાહ તઆલાને વોહ તવફીક અતા ફરમાઇ જો દૂસરોં કે લિયેભી અમલ ઔર નજાતકા ઝરીઆ બનેગી. અલ્લાહ તઆલા હમારે તમામ ભાઇઓં કો નેક અમલ ઔર નેક કામોમેં દિલ ખોલ કર તઆવુન ફરમાનેકી રગબઅત ઔર તવફીક દે.

: પબ્લિશર :

બઝમે તૌહીદ, સુરત.

મુદ્રક : એવન ગ્રાફીકસ, બેગમપુરા, સુરત.